

DUCHOWY OJCIEC MŁODZIEŻY

Prof. dr hab. Nella Nyczkała

Pochodzi z Ukrainy. Zamieszkała w Kijowie. Ukończyła Kijowski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny. Doktor habilitowany nauk pedagogicznych w zakresie teorii i historii pedagogiki. W 1988 r. otrzymała tytuł profesora nauk pedagogicznych i psychologicznych. Związana z Akademią Nauk Pedagogicznych Ukrainy. Wypromowała 20 doktorów i wielu magistrów. Jest autorką ponad 400 prac naukowych, w tym 150 opublikowanych w ciągu ostatnich lat. Od 2004 r. wykładowca na WZNoS KUL w Stalowej Woli. Współredaktor kilku czasopism pedagogicznych w Polsce, organizator wielu konferencji i sesji naukowych. Prowadzi badania w zakresie myśli pedagogicznej Jana Pawła II.

Bardzo mi przypodobała się innowacyjna idea ks. prof. Jana Zimnego w sprawie założenia nowego czasopisma «Pedagogika rodzicielstwa». Moim zdaniem jest ta propozycja niezwykle cenną i prognostyczną dla informacyjno-technologicznej doby XXI wieku.

Przed wszystkim chciałabym zaznaczyć, że pojęcia «ojciec», «ojcostwo» są dosyć szerokimi i wieloznacznymi. Dogłębne symboliczne znaczenie ma to, że właśnie od słowa «ojciec» pochodzi «ojczyzna», «ojcostwo», filozoficznemu uzasadnieniu tego pojęcia okazuje znaczną uwagę Święty Ojciec Jan Paweł. W pracy «Pamięć i tożsamość» pisze on: «Wyraz „ojczyzna” łączy się z pojęciem i rzeczywistością ojca. Ojczyzna to jest poniekąd to samo co ojczyzna, czyli zasób dóbr, które otrzymaliśmy w dziedzictwie po ojcach. To znaczące, że wielokrotnie mówi się też: „ojczyzna-matka”. Wiemy z własnego doświadczenia, w jakim stopniu przekaz dziedzictwa duchowego dokonuje się za pośrednictwem matek. Ojczyzna więc to jest dziedzictwo, a równocześnie

jest to wynikający z tego dziedzictwa stan posiadania – w tym również ziemi, terytorium, ale jeszcze bardziej wartości i treści duchowych, jakie składają się na kulturę danego narodu»¹ w tych słowach założone zostały dogłębne idee filozoficzne, położone u podstaw wychowania człowieka, kształtowania jego patriotyzmu, wysokich jakości moralno-etycznych.

Zaznaczmy, iż «Pamięć i tożsamość. Rozmowy na przełomie tysiącleci» – to ostatnia z książek Papieża Jana Pawła II. Skąd wiadomo, są to rozmowy Karola Wojtyły z dwoma polskimi intelektualistami – profesorem filozofii Krzysztofem Michalskim i o. Józefem Tischnerem. Zobaczyła ona świat 23 lutego 2005 roku, w przeddzień ostatniej hospitalizacji Pontyfika. O jej wyjściu zawiadomiali jeszcze rok przed tym, podczas Międzynarodowych Targów Książkowych we Frankfurcie nad Menem. Pozatym głównym utworem Jana Pawła II pozostała książka «Przekroczyć próg nadziei», która rozeszła się nakładem prawie 20 mln. egzemplarzy. Objętość wszystkich publikacji Papieża

Wojtyły – prawie 50 tomów, czyli około 80 tys. stron, tyle w ciągu ostatniej ćwierci wieku nie wydał żaden uczyony, pisarz, tłumacz»².

Były Nadzwyczajny ambasador Ukrainy w Watykanie doktor nauk filozoficznych, profesor Grzegorz Choruży, który nieraz odczuł «mocne ściskanie ręki Papieża » podczas spotkań oficjalnych, w swojej książce «Watykan: historia i współczesność» akcentuje, iż ważne miejsce na liście wartości, zarysowanej przez Papieża Wojtyłę, zajmuje prawo życia w jedynej rodzinie i w takim moralnym środowisku, które by pomagało rozwojowi osobowości»³.

Przeglądając prace Jana Pawła II, coraz więcej przekonuję się w tym, że problemy dzieci i młodzieży przeplatają całą jego spuściznę naukową. Na różnych etapach działalności Pontyfika problemom młodzieży on stale poświęcał najwięcej uwagi, orientując ją na wybór wysokich wartości duchowych i moralno-etycznych, miłość do swojej rodziny, ojca i matki, a także do swojej Ojczyzny.

Na pewno, nie tylko setki, a tysiące źródeł dokumentalnych z różnych krajów i kontynentów świata świadczą, jak jego lubiła i głęboko czciła młodzież. Podziewać, junacy i dziewczyny pragnęli spotkać się z nim, dotknąć doń, usłyszeć jego radę.

Nie można nie przypomnieć o niepowtarzalnej atmosferze licznych spotkań, skandowaniu chłopcami i dziewczynami imienia Pontyfika «Giovanni Paolo» itp. Takie spotkania dawały emocjonalne ciepło, serdeczność, wiarę w przyszłość. Jak pisze Grzegorz Chorunży «ze swojej strony Świętszy Ojciec wzywał chrześcijan świata przekazywać dzieciom i młodzie-

ży „eucharystyczne zdumienie”, więcej opieki dla dzieci cierpiących w różnych krajach z powodu wojny, głodu i chorób. Tak, na przykład, Papież Wojtyła modlił się za dzieci, które stały się ofiarami aktu terrorystycznego w Beslanie, a również za wszystkie dzieci świata, że stały się «ofiarami gwałtu dorosłych», za opuszczone i bezdomne dzieci, eksploatowane, pozbawione ciepła rodzinnego i przyszłości»⁴.

Z imieniem Jana Pawła II związane są daty historyczne, skierowane na uznanie międzynarodowe problemów dzieciństwa. Tak, zdecydowanie poparł obchody Dnia Misyjnego Dzieci (06 stycznia), ustanowiony przez papieża Piusa XII w 1950 roku. W związku z tym możemy przypomnieć, że w wielu krajach aktywnie działała tzw Misyjna Srawa Dzieci, zorganizowana w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Dziecka. Jego historia związana jest z pojawieniem się w 1843 roku oddziału dziecięcego ruchu Poszerzenia Wiary. W ciągu tych lat, francuski biskup Karol Forben-Zhanson postanowił zorganizować misje pomocy w krajach z dala od Europy chrześcijańskiej i zachęcał dzieci do przyłączenia się do wsparcia ich rówieśników. Na ziemiach ukraińskich Misyjną Srawa Dzieci rozpoczęła swoją działalność w 1927 roku - i do czasu przybycia wojsk sowieckich.

Z prac Ojca Świętego i dokumentacji źródłowej dowiadujemy się, iż nazywa ją rzeczywistą siecią solidarności ludzkiej i duchowej między ludźmi starych i nowych kontynentów. MSD ma własny system przekazu darowizn pieniężnych, własnych publikacji i zasobów Internetu. Jak wiadomo, w roku 1980, w centrum ruchu prze-

² Choruży Grzegorz. Watykan: historia i współczesność. Lwów 2007, s. 71.

³ Tamże, s. 76.

⁴ Księga o Watykanie, s. 76.

niesione zostało z Paryża do Rzymu. MSD różni się od UNICEF, uważa się, iż jego zadaniem jest rozwiązywanie rzeczywistych problemów dzieci i młodzieży na świecie, i „reprezentacji” tych zagadnień do Boga w modlitwie, a także możliwość „do udziału w duchu wiary” z tymi, którzy najbardziej potrzebują. Biorąc pod uwagę wysoką jakość życia w wielu krajach rozwiniętych, ze względu na chęć podzielenia się z innymi kierownictwo Papieskiej sprawy misyjnej w duchowe aspekty zdolność „do udziału w duchu wiary, a mianowicie: chrzest, modlitwy, datki. Podejście to konsekwentnie wspierał i Ojciec Święty.

Robi wielkie wrażenie, że zawsze znajdował czas, by spotkać się z dziećmi, młodzieżą dosłownie z całego świata. Powołując się na przykład, z włoskimi harcerzami, wezwał je, by zawsze czynić dobro, być odpowiedzialnymi i aktywnymi w kościele i wspólnotach obywatelskich, nie płynąć „za nurtem” i przezwyciężyć pokusy indywidualnego lenistwa i bezczynności. Tak więc Jan Paweł II przypominał dorosłym, iż młodzi ludzie czekają na pomoc w swoim harmonijnym rozwoju, żeby przyczynić się do stworzenia „świata przyjaźni i solidarności”.

Wcieleniem światowej miłości młodzieży do Świętego Ojca stał się marzec 2005 roku. Z okazji III Europejskiego Dnia Młodzieży Akademickiej 5 marca około 10 tys. studentów, w tym i setki Ukraińców, zgromadzili się w Watykańskiej Sali Pawła VI. Razem ze swoimi rówieśnikami z innych miast Europejskich – poprzez telekonferencję, która łączyła młodzież w Berlinie, Bari, Bukareszcie, Zagrzebiu i Kijowie, Lizbonie, Londynie, Tirana - wzięli udział w modlitwie Jana Pawła II który w tym czasie przebywał w szpitalu. To spotkanie

transmitował Pierwszy narodowy kanał telewizji ukraińskiej.

Jak wspomina Grzegorz Choruży, modlitwa odbyła się w Kijowie w Chramie świętego Wasyli Wielkiego przy klasztorze Ojców Bazylianów, w pobliżu placu Lwowowskiego w stolicy. We wspólnej modlitwie uczestniczyli w Kijowie na Ukrainie, nuncjusz apostolski abp Iwan Jurkowicz, biskup pomocniczy diecezji Kijowsko-Żytomierskiej CRK Witali Skomarowski egzarcha Kyjzo-Wyszgorodski (Kościoła Grekokatolickiego) biskup Wasyli Medwit.

Spotkanie odbyło się pod hasłem „Poszukiwanie intelektualne drogi do spotkania z Chrystusem”, stała się ważnym etapem przygotowań do XX Światowego Dnia Młodzieży. Telemist pozwolił ukraińskiej młodzieży w Kijowie w innych miastach Ukrainy do zjednoczenia się w modlitwie z młodzieżą w całej Europie. Według abp Iwana Jurkowicza „przed nimi otwierają się drogi komunikacji i jedności, a później zobaczymy, duchowe owoce tej wspaniałej imprezy”⁵.

Niezwykłe wielki wpływ Jana Pawła II w wielu państwach świata uczeni objaśniają w znacznej mierze jego duchową i moralną powagą i nieustanną konsekwentną działalnością, uczciwą i twardą pozycją odnośnie ostrych problemów współczesności. Dosłownie z pierwszych dni pobytu na Tronie Apostolskim Papież wykazywał wysoką aktywność polityki zagranicznej, faktycznie on nie wstrzymywał działalności w dziedzinie polityki zagranicznej do końca swojego życia ziemskiego. W skutek, Papież Wojtyła istotnie poszerzył dyplomatyczną obecność Tronu Świętego w wielu państwach świata i aktualizował jego uczestnictwo w rozwiązaniu problemów współczesności⁶.

⁵ Tam że, s. 77–78.

⁶ Tam że, s. 78.

Innym faktem historycznym jest to, że na początku pontyfikatu Jana Pawła II Watykan utrzymuje stosunki dyplomatyczne z 85 krajami, a na koniec - z 174 krajów. Otrzymał listy uwierzytelniające ponad 640 ambasadorów. 12 stycznia 2004, podczas ostatniego dorocznego spotkania z ambasadorami akredytowanymi w Stolicy Apostolskiej, papież określił obecne cele polityki zagranicznej, które mogą służyć jako testament dla przyszłych pokoleń. I to wysoko oceniali nie tylko działacze polityczni i rządowi na całym świecie, ale także międzynarodowych organizacji młodzieżowych, politycznie aktywna młodzież.

W 2008 roku w Poznaniu została opublikowana osobliwa w historii wydawnictwa księga. Jest to unikatowy podręcznik: „Podręcznik pokolenia JP2 Słowo ojcowskie do Młodych. Legnica 2000, Duszpasterstwo Akademickie Doninikanów, Poznań 2008.

Dlaczego właśnie podręcznik? Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy zapoznać się z treścią tego wydania. W pierwszej części „Do młodzieży świata” okazały się przemówienie Ojca Świętego do młodych ludzi, ogłoszone do młodych ludzi w różnych krajach na różnych kontynentach. Druga część poświęcona jest przemówieniu z okazji Światowego Dnia Młodzieży: pierwszy - w 1985 w Rzymie, drugi - w 1987 roku w Buenos Aires, trzeci - w 1988 roku - w parafiach i wspólnotach, a czwarty - w 1989 roku w Santyaho Kompotela, V - 1990 - w parafiach i wspólnotach, a szósty - w 1991r. – w Częstochowie, siódmy - w 1992 roku w parafiach i wspólnotach, ósmy - w 1993 roku w Denver, dziewiąty, dziesiąty - w 1995r. w Manili, jedenasty - w 1996 roku w parafiach i wspólnotach, dwunasty - w 1997r.

w Paryżu, trzynasty - w 1998 roku w parafiach i wspólnotach, czternasty - w 1999 roku w parafiach i wspólnotach; piętnasty - w 2000 roku w Rzymie, szesnasty - w 2001 r., w parafiach i wspólnotach; siedemnasty - w 2002 roku w Toronto, osiemnasty - w 2003 r. w parafiach i wspólnotach, dziewiętnasty - w 2003 r. w parafiach i wspólnotach; dwudziestych - w 2005 w Kolonii.

Treść tej książki jest niezwykle pouczająca, nie tylko dla młodych ludzi, ale także dla rodziców, nauczycieli, dyrektorów placówek oświatowych oraz publicznych i polityków z różnych krajów. Po zapoznaniu się daje spójny obraz bazy metodologicznej Ojca Świętego o młodzieży, kompleks złożonych i kontrowersyjnych problemów jej terażniejszości i przyszłości. Dlatego jest to naprawdę naukowo uzasadniony podręcznik, głównej idei i treści którego przeszły przez serce i duszę Jana Pawła II, przez jego działalność wieloaspektową na różnych etapach życia.

Jak widzimy, z tej książki można zrobić wniosek o chronologii Światowego Dnia Młodzieży i głębokiej uwadze Ojca Świętego do tych kwestii, które były omawiane na kongresach. Myślę, że to zjawisko historyczne ma znaczenie światowe i wymaga badań specjalnych.

Cenną warstwę wiedzy o problemach młodych ludzi dają wygłoszone przemówienia Papieża do młodzieży polskiej, który kładł specjalny nacisk na miłość do ojczyzny, wymagał stałej pracy nad rozwojem każdego młodego człowieka tworząc poczucie odpowiedzialności za swój los i los Ojczyzny.

Prawdziwą apoteozą dla zrozumienia problemów światowego poziomu staje się zapoznanie się z przemówieniami Jana Pawła II w UNESCO (Paryż), dla przy-

szłości kultury oraz w Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku. „Od praw człowieka do praw ludności”.

Więc próbując przemyśleć filozoficzne, teologiczne, pedagogiczne, psychologiczne i inne dzieła Jana Pawła II wciąż przekonujemy się, iż jest to osobowość Planetarna. Swoim uczeniem, życiem, przykładem osobistym zapalił się faktem nieśmiertelnej duchowości i świętości dla młodzieży na całym świecie.

Jesteśmy dumni z tego, że planetarność osobowości Ojca Świętego wyraźnie i pięknie ujęte w różnych aspektach w niedawno wydanej książce „Semper in altum. Zawsze wzwyż”, poświęconej 95 rocznicy jego urodzin. Naukowcy z czterech krajów (Polska, Ukraina, Słowacja, Węgry) napisali książkę z ich serc kochających⁷.

ДУХОВНИЙ БАТЬКО МОЛОДІ

Дуже мені сподобалася інноваційна ідея кс. проф. Яна Зімнего щодо заснування нового журналу «Педагогіка батьківства». На мою думку, ця пропозиція є надзвичайно цінною і прогностичною для інформаційно-технологічної доби XXI століття.

Передусім вважаю за доцільне зазначити, що поняття «батько», «батьківство» є досить широкими і багатозначними. Глибоке символічне значення має те, що саме від слова «батько» походить «батьківщина», «батьківство», філософському обґрунтовані цього поняття приділяє значну увагу Святий Отець Ян Павло. У праці «Пamięć i tożsamość» ав: «Wyraz „ojczyzna” łączy się z pojęciem i rzeczywistością ojca. Ojczyzna to jest poniekąd to samo co ojczyzna, czyli zasób dóbr, które

otrzymaliśmy w dziedzictwie po ojcach. To znaczące, że wielokrotnie mówi się też: „ojczyzna-matka”. Wiemy z własnego doświadczenia, w jakim stopniu przekaz dziedzictwa duchowego dokonuje się za pośrednictwem matek. Ojczyzna więc to jest dziedzictwo, a równocześnie jest to wynikający z tego dziedzictwa stan posiadania – w tym również ziemi, terytorium, ale jeszcze bardziej wartości i treści duchowych, jakie składają się na kulturę danego narodu»⁸ в цих словах закладено глибокі філософські ідеї, покладені в основу виховання людини, формування її патріотизму, високих морально-етичних якостей.

Зазначимо, що «Пamięć i tożsamość. Rozmowy na prsetomie tyścięcłeci» – це остання з книг Папи Яна Павла II. Як відомо, це «бесіди Кароля Войтили з двома посольськими інтелектуалами – професором філософії Кшиштофом Михальським та о. Юзефом Тішнером. Вона побачила світ 23 лютого 2005 року, напередодні останньої госпіталізації Понтифіка. Про її вихід було повідомлено ще за рік до того, під час Міжнародної книжкової ярмарки у Франкфурті-на-Майні. Проте головним твором Івана Павла II стала книга «Переступити поріг надії», яка розійшлася накладом майже 20 млн. примірників. Обсяг усіх публікацій Папи Войтили – майже 50 томів, тобто близько 80 тис. сторінок, стільки впродовж останньої чверті століття не видав жоден учений, письменник, провідник»⁹.

Колишній Надзвичайний і Поважний посол України у Ватикані доктор філософських наук, професор Григорій Хоружий, який неодноразово відчув «твердий

⁷ Red.Rs. Prof. Dr. hab. Jan Zimny, Prof. Dr. hab. Nella Nyczkało, *Semper in altum. Zawsze wzwyż*, Stalowa Wola, 2010, s. 862

⁸ Jan Paweł II. *Pamięć i tożsamość. Rozmowy na prsetomie tyścięcłeci*. Kraków, 2005, s. 66.

⁹ Хоружий Григорій. Ватикан : історія і сучасність. Львів 2007. – С. 71.

потиск руки Папи Римського з трудовою біографією» під час офіційних зустрічей, у своїй книзі «Ватикан: історія і сучасність наголошує, що важливе місце в переліку цінностей, окресленому Папою Вайтилою, займає право жити в єдиній сім'ї та в такому моральному середовищі, яке д сприяло розвитку особистості»¹⁰.

Перечитуючи праці Яна Павла II, я все більше переконуюсь в тому, що проблеми дітей і молоді пронизують всю його наукову спадщину. На різних етапах життєдіяльності Понтіфіка проблемам молоді він постійно приділяв увагу, орієнтуючи юнаків і дівчат на вибір високих духовних, морально-етичних цінностей, любов до своєї родини, батька й матері, а також до своєї Вітчизни.

Напевно, не тільки сотні, а тисячі документальних джерел з різних країн і континентів світу свідчать, як його любила й глибоко шанувала молодь. Діти, юнаки і дівчата прагнули зустрітися з ним, доторкнутися до нього, почути його пораду.

Не можна не згадати про не повторну атмосферу численних зустрічей, скандування юнаками і дівчатами імені Понтіфіка «Giovanni Paolo» тощо. Такі зустрічі давали емоційне тепло, сердечність, віру в майбутнє. Як пише Григорій Хоружий «Своєю чергою, Святий Отець закликав християн світу передавати дітям та молоді «євхаристійний подив», більше дбати про дітей, які страждають у різних країнах через війни, голод і хвороби. Так, наприклад, Папа Войтила молився за дітей, які стали жертвами терористичного акту в Беслані, а також за всіх дітей світу, що стали «жертвами насильства дорослих», за покинутих і бездомних дітей, експлуатованих, позбавлених сімейного тепла та майбутнього»¹¹.

З ім'ям Яна Павла II пов'язані історичні дати, спрямовані на міжнародне визнання проблем дитинства. Так, він усіляко підтримував відзначення Місійного Дня дітей (6 січня), встановленого ще Папою Пієм XII у 1950 році. У зв'язку з цим можна нагадати, що в багатьох країнах активно діє так звана Місійна справа дітей, організована як міжнародне дитяче товариство. Її історія пов'язана з виникненням у 1843 році дитячої секції руху Поширення Віри. У ті роки французький єпископ Шарль Форбен-Жансон вирішив організувати допомогу місіям у країнах, віддалених від християнської Європи, і закликав дітей включитися у надання підтримки їхнім ровесникам. На українських землях МСД діяла починаючи з 1927 року – і аж до приходу радянських військ.

З праць Святишого Отця та документальних джерел дізнаємося, що назвав МСД справжньою мережею людської та духовної солідарності між «людьми старих і нових континентів». МСД має власну систему переказування грошових пожертв, власні видання та інтернет-ресурси. Як відомо, у 1980 році центр руху перенесено з Парижа до Рима. Місійна справа дітей відрізняється від ЮНІСЕФ тим, що своїм завданням вважає не розв'язання актуальних проблем дітей та молоді у світі, а «представлення» цих питань Богові у молитві, а також здатність «ділитися всім у душі віри» з тими, хто цього найбільше потребує. З огляду на високий рівень життя в багатьох розвинутих країнах, з огляду на готовність ділитися з іншими матеріальними благами керівництво Папських місійних справ віддає перевагу духовним аспектам уміння «ділитися всім у душі віри», а саме: хрещенням, молитвам, пожертвуванням. Такий підхід полум'яно й послідовно підтримував Святий Отець.

¹⁰ Там само, с. 76.

¹¹ Книга про Ватикан, с. 76.

Справляє велике враження те, що він завжди знаходив час для зустрічей з дітьми, юнаками і дівчатами буквально з усього світу. Звертаючись, наприклад, до італійських скаутів, він закликав їх завжди робити добро, бути активними і відповідальними в церковних та громадських спільнотах, не пливти «за течією», а долати спокуси індивідуалістичних лінощів та бездіяльності. При цьому Ян Павло II нагадував дорослим, що молоді люди чекають допомоги у своєму гармонійному розвитку, щоби зробити свій внесок у творення «світу дружби і солідарності».

Втілення можна сказати, всесвітньої любові молоді до Святого Отця став березень 2005 року. З нагоди III Європейського дня університетської молоді 5 березня близько 10 тис. студентів, у тому числі й сотні українців, зібралися у Ватиканській залі Павла VI. Разом зі своїми ровесниками з інших європейських міст – завдяки телемосту, який об'єднав молодь Берліна, Барі, Бухареста, Загреб, Києва, Лісабона, Лондона, Тірани, – вони взяли участь у спільній молитві з Іваном Павлом II, який на той час перебував у лікарняній палаті. Цю зустріч трансливав Перший національний канал українського телебачення.

Як згадує Григорій Хоружий, молитва в Києві проходила у храмі Святого Василя Великого при монастирі отців-василіан, що знаходиться неподалік від Львівської площі столиці. У спільній молитві у Києві взяли участь Апостольський Нунцій в Україні архієпископ Іван Юркович, єпископ-помічник Києво-Житомирської дієцезії РКЦ Віталій Скомаровський та екзарх Кийзо-Вишгородський (УГКЦ) єпископ Василій Медвіт.

Ця зустріч, яка проходила під гаслом «Пошуки інтелектуальної дороги до зу-

стрічі з Христом», стала важливим етапом у рамках підготовки до XX Всесвітнього дня молоді. Телеміст дозволив українським юнакам і дівчатам у Києві, в інших містах України об'єднатися у молитві з молоддю різних країн Європи. За словами архієпископа Івана Юрковича, «перед ними відкриваються шляхи для спілкування та єднання, а згодом ми побачимо духовні плоди цього чудового заходу»¹².

Надзвичайно високий вплив Яна Павла II у багатьох країнах світу вчені пояснюють значною мірою його духовним і моральним авторитетом та невтомною послідовною діяльністю, чесною і твердою позицією стосовно гострих проблем сучасності. Буквально з перших днів перебування на Апостольському Престолі Папа проявляв високу зовнішньополітичну активність, фактично він не припиняв зовнішньополітичної діяльності до кінця свого земного життя. Як наслідок, Папа Войтила суттєво розширив дипломатичну присутність Святого Престолу в багатьох країнах світу та актуалізував його участь у розв'язанні проблем сучасності¹³.

Ще один історичний факт: на початку понтифікату Івана Павла II Ватикан мав дипломатичні відносини з 85 країнами, а в кінці – з 174 державами. Він прийняв вірчі грамоти у більш як 640 послів. 12 січня 2004 року, під час останньої щорічної зустрічі з послами, акредитованими при Апостольській столиці, Понтифік визначив актуальні зовнішньополітичні завдання, які можуть слугувати своєрідним заповітом для прийдешніх поколінь. І це високо оцінювали не лише державні і політичні діячі всього світу, а й міжнародні молодіжні організації, політично активна молодь.

¹² Там само, с. 77–78.

¹³ Там само, с. 78.

У 2008 році у Познані видана особлива в історії книговедіння книга. Мова йде про унікальний підручник: «Podręcznik pokolenia JP2 ojcowskie słowo do młodych. Lednica 2000, Duszpasterstwo Akademickie Doninikanów, Poznań, 2008.

Чому саме підручник? Щоб дати відповідь на це питання, треба ознайомитися із змістом цього видання. У першому розділі «До молоді світу» систематизовано – промов Святого Отця до молоді, проголошених до молоді у різних країнах, на різних континентах. Другий розділ присвячений промовам з нагоди світових днів молоді: Перший – у 1985 р. в Римі; Другий – у 1987 р. в Буенос Айресі; Третій – у 1988 р. – у парафіях і спільнотах; Четвертий – у 1989 р. в Сантьяго Компотела, П'ятий – 1990 р. – у парафіях і спільнотах; Шостий – у 1991 р. – в Чекстохові; Сьомий – у 1992 р. у парафіях і спільнотах; Восьмий – у 1993 р. у Денвері; Дев'ятий, Десятий – у 1995 р. у Манілі; Одинадцятий – у 1996 р. у парафіях і спільнотах; Дванадцятий – у 1997 р. в Парижі; Тринадцятий – у 1998 р. у парафіях ф спільнотах; Чотирнадцятий – у 1999 р. у парафіях і спільнотах; П'ятнадцятий – у 2000 р. в Римі; Шістнадцятий – у 2001 р. в парафіях і спільнотах; Сімнадцятий – у 2002 р. в Торонто; Вісімнадцятий – у 2003 р. у парафіях і спільнотах, Дев'ятнадцятий – у 2003 р. у парафіях і спільнотах; Двадцятий – у 2005 р. у Колонії.

Зміст цієї книги є надзвичайно повчальним не лише для молодих людей, а й для батьків, педагогів, керівників навчальних закладів, а також для державних і політичних діячів різних країн. Адже ознайомлення з ним дає цілісне уявлення щодо методологічних положень Святого Отця про молодь, комплекс складних і суперечливих проблем її сьогодення і майбутнього.

Саме тому це справді науково обгрунтований Підручник, головні ідеї і зміст якого проходили через серце і душу Яна Павла II, через його багатоаспектну діяльність на різних життєвих етапах.

Як бачимо, за цією книгою можна зробити висновок щодо хронічки проведення світових днів молоді й глибокої й неослабленої уваги Святого Отця до тих проблем, які на з'їздах обговорювалися, до запитань і пропозицій молоді. На мою думку це історичне явище має світове значення й потребує спеціальних наукових досліджень.

Цінний пласт значення про проблеми молоді дають промови Понтифіка до польської молоді, в яких зроблено особливий наголос на любові до своєї Вітчизни, необхідності постійної праці над розвитком особистості кожної молодої людини формуванням почуття відповідальності за свою долю й долю Батьківщини.

Справжнім апофеозом в осмисленні цих проблем світового рівня стає ознайомлення з промовами Яна Павла II в ЮНЕСКО (в Парижі), в ім'я майбутнього культури, а також в Організації Націй в Нью-Йорку. «Від прав людини до прав народів».

Отже, осмислюючи філософські, теологічні, педагогічні, психологічні та інші праці Яна Павла II ще раз і ще раз переконаємося в тому, що це – Планетарна особистість. Своїм вченням, життям, особистим прикладом запалив фактом невмирущої духовності й святості для молоді всього світу.

STRESZCZENIE

Od pierwszych dni swojego pontyfikatu Jan Paweł II szedł, tak jak św. Paweł Apostoł, do całego świata z Dobrą Nowiną, pytając współczesne narody, czy chcą zacząć żyć inaczej: w miłości,

solidarności, życzliwości braterskiej i pokoju. Przyjmując niewyobrażalnie odpowiedzialny i trudny urząd na Piotrowej Stolicy, Jan Paweł II nie zamierzał ani przez moment stać się, jak niektórzy jego poprzednicy, więźniem Watykanu, nie opuszczającym jego murów. Przeciwnie, z gorącym sercem i otwartymi rękami od pierwszego dnia swojej posługi wyszedł do całego świata tak, jak dobry proboszcz wychodzi do swoich parafian. Stał się Ojcem całej ludzkości. Mając świadomość, iż wiele społeczeństw, dawniej chrześcijańskich, ulega nowemu pogaństwu, Ojciec Święty idzie z Ewangelią, jak czynili to od wieków misjonarze, do tych nowych pogan, przynosząc im wiarę, nadzieję i miłość. Jan Paweł II, papież przełomu epok – i to zarówno w sensie czasowym jak i ideowym, naukowym, politycznym, społecznym i ekonomicznym – spotkał się w swoim posługiwaniu z niezmiernie trudnymi problemami. Otwarty na innych ludzi, na ekumenizm, na inne sposoby myślenia, na inne kultury, na postęp naukowy, technologiczny i cywilizacyjny, konsekwentnie troszczy się o zachowanie jedności Kościoła i wierności nauce Chrystusowej. To, że Jan Paweł II ciągle emanuje prawdziwą miłością, że jest bezwzględnie prawdziwy, że nie ma w nim ani śladu rozdźwięku i fałszu, że jest tak bezwarunkowo dobry i że jest autentycznym znakiem sprzeciwu wobec ateizmu, materializmu, postmodernizmu z jego relatywizmem, kosmopolityzmem, hedonizmem itd. – to wszystko sprawia, iż szanowany jest jako święty mąż przez wyznawców innych religii.

SUMMARY

Spiritual Father of youth

From the first days of his pontificate, John Paul II went as St. Paul the Apostle to the whole world with the Good News, asking contemporary nations, whether they want to begin to live differently: in love, solidarity, brotherly kindness and peace. Assuming an unimaginably difficult and responsible office of the Petrine See, Pope John Paul II did not intend to stand for a moment how some of his predecessors, the prisoner of the Vatican, not leaving its walls. On the contrary, the hot heart and open arms from the first day of his ministry came to the world as a good pastor goes to his parishioners. He became the Father of all humanity. Aware that many societies, formerly Christian, is the new paganism, the Holy Father goes to the Gospel, as did the missionaries for centuries, these new nations, bringing them to faith, hope and love. John Paul II, Pope late eras - both in terms of temporal and ideological, scientific, political, social and economic - has met in his handling of the extremely difficult problems. Open to other people, on ecumenism, on the other ways of thinking to other cultures, progress in science, technology and civilization, consistently cares about preserving the unity of the Church and fidelity to the teachings of Christ. The fact that John Paul II, still exudes a true love that is absolutely true that there is in him no trace of discord and deceit that is so absolutely good and that is a genuine sign of opposition to atheism, materialism, postmodernism with its relativism, cosmopolitanism, hedonism, etc. - all this means that it is respected as a holy man by the followers of other religions.